

Godina IV.

RATNI IZVJEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 31. (D. u.) Službeno se javlja: U predjelu Sasso rosso dopremili smo s uspjelom poduzeća nasrtajnih četa 25 zarobljenika. Na čitavoj metlačkoj fronti veoma živahna ljetalačka djelatnost. — Albanija: Popuštajući našem trajnom pritisku ispraznio je neprijatelj jutros rano na više mjesta svoje prednje položaje. — Poglavica generalnog stožera.

Njemački.

Berlin, 31. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište: Vojna skupina prijestolonasljednika Rupprechta: U Flandriji veoma živahna izvidnička djelatnost. Kod obnovljenog nasrtaja na Merry ostalo je to mjesto u neprijateljskim rukama. Sjeverno od Alberta i južno od Somme rano u jutro žestoka topnička palja. Dan je prošao mirno. — Vojna skupina njemačkog prijestolonasljednika: Na glavnom bojištu 29. srpnja između Hartennesa i zapadno od La Fere-en-Tardenois ostao je neprijatelj uslijed svog poraza od 29. srpnja jučer miran. Imedju Fere-en-Tardenois i šume Mannieres jurisli su Francuzi i Englezi o podne ponovno u duboko nanižanim redovima. Njihove su se navale krvavo skršile. I u samoj šumi skršile su se šest puta opetovane navale. Naša je pješadija udarila više puta za poraženim neprijateljem te se ustallila u prepolju njegovih linija. Istočno od La-Fere-en-Tardenois obnovio je neprijatelj tečajem noći bez uspjeha svoje navale, koje ga stoje teške gubitke. Isto tako su se skršile neprijateljske navale kod Romignya. U bojevima zadnjih smo dana dopremili preko 4000 zarobljenika. Time je narastao broj od 17. srpnja do sada učinjenih zarobljenika na preko 24.000. Jučer smo u zračnom boju oborili 19 neprijateljskih ljetala. — Poručnik Loewenhardt polučio je svoju 47. i 48. poručnik Bolle svoju 27. zračnu pobjedu. — Ludendorff.

Rat.

Francuski izvještaj od 29. srpnja na večer: Dan je bio označen veoma žestokim bojevima na čitavoj fronti sjeverno od Marne. Neprijatelj je otpor znatno narasao, branilo je svaki pedalj zemlje. Ma da je brojnim protunavalama kušao da suzbije naše čete, bio je njegov otpor ipak skršen. Na rubu sela Buzancy osvojili su Šoti perivoj i dvorac te su održali svoje položaje unatoč opetovanim naporima Nijemaca, da ih odonđe istjeraju. Istočno od Plesier Huleu i Oulchy-le-Chateau prekoracili smo cestu, koja vodi u Chateau-Thierry te osvojili Grand Rozoy i Cugny te sjajnim poletom zaposjeli brežuljak Chalmont. 450 zarobljenika ostalo je u našim rukama. Na desnom brijegu Ourcqwe proširili smo stečeno područje sjeverno od Fere-en-Tardenois te smo provalili u Sergy. Dalje na jug pao je Rocheres u naše ruke. Na našem desnom smo krilu prekoracili cestu Dormans-Reims južno od Villers Agrona te smo si zapadno od St. Euphraise i Bligny stekli ozemlja. U Champagnei ostao je njemački napadaj od Mont sans nom bez uspjeha.

Francuski izvještaj od 30. srpnja poslije podne: Na fronti sjeverno od Marne nije se tečajem noći desilo ništa važnoga.

Francuski izvještaj od 30. srpnja na večer: Na desnom brijegu Ourcqwe donijeh nam mjesni bojevi nove uspjeha na uzvisini sjeveroistočno od Fere-en-Tardenois. U predjelu Sergy održali smo stečeno područje protiv više pokušaja neprijatelja, da nam ga opet preotme. Jugozapadno od Reimsa izjalovise se pokušaji Nijemaca, da nam preotmu to mjesto, ma da su zapadno od tog sela polučili malu prednost. S ostale fronte ništa novoga.

Engleski izvještaj od 29. srpnja na večer: Kod uspjelog manjeg poduzeća u noći na 29. t. mij. u odsjeku Malancourt dopremili smo 143 zarobljenika i 36 strojnih pušaka. Postigli smo sve naše ciljeve. Protunavale bile su suzbijene uz teške gubitke za neprijatelja.

Engleski izvještaj od 30. srpnja u jutro: Kod uspjelog nasrtaja kod Ayette dopremili smo nekoliko zarobljenika. Australske ophodnje prodrle su u neprijateljske položaje kod Merrisa te su dopremile 40 zarobljenika.

Engleski izvještaj od 30. srpnja na večer: Ophodnje prve australske divizije prodrle su u nje-

mačke položaje kod Merrisa te su se ustallile istočno od tog sela, izakako su ga opkolile i osvojile. Kod toga su zarobile 169 momaka. Naši su gubici napadno neznatni.

Talijanski izvještaj od 30. srpnja: Na čitavoj fronti umjerena djelatnost neprijateljskog topništva, s kojim se naše topništvo nadbijalo. U Judikarijama i u Val Arsa suzbile su naše prednje straže neprijateljska odjeljenja. Na Piave dopremile su izvidničke ophodnje oružja i ratnog pribora. Obostrana zračna je djelatnost bila življa. Ljetališta i vojnički ciljevi za neprijateljskim linijama bombardovana su dobrim uspjehom. U zračnim smo bojevima oborili 12 neprijateljskih aparata a 13. je, pogodjen od našeg topništva, pao kod Asona. — U Albaniji su naše unaprijed pomaknute čete dovršile svoju novu otpornu liniju istočno od Osuna i Devollja. Radi toga je popustio njihov pritisak na neprijateljske linije a s pritiskom znatno takodjer bojna djelatnost.

Amerikanski izvještaj od 29. srpnja: Teški bojevi na drugoj strani Ourcqwe. Sergy, što je četiri puta promijenio gospodara, ostao je konačno u našim rukama.

Amerikanski izvještaj od 30. srpnja: U teškom smo boju suzbili protunavale na Ourcq te smo popravili naše položaje.

Izvještaj istočne armije od 28. srpnja: Obična djelatnost topništva i ophodnja na Strumi i na srpskoj fronti. Zapadno od Vardara suzbili smo neprijateljsko odjeljenje. Jaka djelatnost savezničkih ljetalaca. Tečajem zračnih bojeva oborili smo jedan neprijateljski aeroplan.

Izvještaj istočne armije: Na Strumi obična djelatnost ophodnja. Engleske i srpske su čete izvele s uspjehom dva napadaja zapadno od Vardara.

Izvještaj iz Palestine: U obalnom odsjeku poduzeli su „siks“ uspješnu navalu, kod koje su dopremili zarobljenika i ratnog pribora te zadali neprijatelju gubitaka. Arapci su prenerazili tursko odjeljenje u južnom Hedžasu, poubili mnogo Turaka te ostale zarobili.

Vojnički suradnik „Voss'sche Zeitung“ piše k jurišu na novu njemačku frontu: Čitava su dva dana trebale čete sporazuma, da dopru do novih njemačkih položaja između Solasons i Reimsa. Antanta je dođuše navalila na zapadni dio fronte kod Fere-en-Tardenois, ali je bila svuda suzbijena. Broj, na strani sporazuma uloženi divizija, iznosi već sada 50. Sa strane naših neprijatelja šire se senzacionalne vijesti o broju naših divizija, koje smo upotrebili u boju, koje su navodno mnogo brojnije od neprijateljske navalne armije. Osim toga navadja antanta veoma visoke brojeve zarobljenika i plijena. Ovi su brojevi pretjerani. Do zadnje navale može se smatrati broj zarobljenika jednakim broju zarobljenika, koje smo mi dopremili od 15. do 17. srpnja.

Njemačke novine javljaju iz Züricha: Informacije iz glavnog stana potvrđuju, da stojimo tik pred novom navalom alijiraca, što bi predstavljala drugi dio njihove ofenzive. — Prema brzojav: „Corriere della Sera“ iz Pariza saopćio je ratni ministar u petak ratnom odsjeku, da je francusko vojno vodstvo pripravno za novi zimski rat i da računa s mogućnošću zimске kampanje.

Atentat na generala Eichhorna.

General i njegov adjutant napadnuti bombama u Kijevu. — Teška ozlijeđa. — Brzojav carev generalu. — General izdahnuo. — Atentator uapšen.

Berlin, 30. (D. u.) Wolffov ured javlja iz Kijeva, 30. srpnja: Proti generalu pl. Eichhornu i njegovom osobnom adjutantu, kapetanu Dressleru bi u 2 sata popodne na putu od kasina prema stanu, u neposrednoj blizini, od čovjaka, koji se vozio u nekoj kočiji mimo, počinjen atentat bombama. Obojica su teško ranjeni. Atentator i kočijaš su uapšeni. Dosadašnja iznahašča vode k poticaju socijalno revolucionarne stranke u Moskvi, iza koje stoji prema izvidima antanta.

Berlin, 30. (D. u.) Wolffov ured javlja: Njegov je Veličanstvo upravilo na generalnog feldmaršala pl. Eichhorna slijedeći brzojav: Mili moj generale feldmaršale! S ogorčenjem i dubokim udiviljenjem primam vijest o gadnom zločinu, koji bi proti Vama počinjen. Budite uvjereni o mojem najskrenijem i najsrdačnijem saučešću. Nadam se i želim od Boga, da Vam bude podijeljen brzi

oporavak. Sačuvao Vas nama i domovini! Sa srdačnim pozdravom. Vaš srdačno odani car Vilim.

Kijev, 30. (D. u.) Generalfeldmaršal von Eichhorn je danas 10 sati na večer podlegao svojim ranama.

Kijev, 30. (D. u.) 23-godišnji atentator izjavi, kad ga preslušase, da potiče iz gubernije Rjezanj i da je stigao jučer na večer iz Moskve po nalogu jednog komunističkog odbora u Kijev, da ubije generalfeldmaršala von Eichhorna.

Berlin, 31. (D. u.) Wolffov ured javlja: General feldmaršal pl. Eichhorn, umro je mirno jučer u 10 sati u večer. K teškim ozljedama, na lijevoj polovini tijela, pristupili su prema večeru grčevi. Sredstva upotrebljena za ojačanje srca, smogloše da stvore samo prelazne polakšice. Osobni adjutant Dressler usnuo je malo pred tim uslijed velikoga gubitka krvi. Uspjeh istrage jest dosad slijedeći: Atentator zove se Oris Donskij. On je pouzdanik stranke socijalnih revolucionaraca ljevice u Moskvi, te su mu 23 godine. Došao je, veli, tekar prije nekoliko dana odanle u Kijev, izakako je od centralnog odbora svoje stranke dobio zadatac, umoriti generala feldmaršala. U tu je svrhu bio snabdjeven s jednom okruglom bombom, 2 revolvera i novcem.

* Saziv carevinskog vijeda u rujnu? „Slavische Korrespondenz“ javlja, da se namjerava sazvati zastupnička kuća, da riješi politične zakone, što su joj bili već predloženi, za 3. rujna

* O namjerama baruna Husareka. „Poljačke novine“ pripočuju slijedeću informaciju: Barun Husarek nije preuzeo nikakve obveze, da će nastaviti praktike dr. von Seidlera. On namjerava pozvati opet Čehe u kabinet, bude li moguće, djelomično parlamentariizovati ministarstvo, što će se odlučiti u jeseni. Na temelju pouzdanih saopćenja može se izreći osvjedočenje, da barun Husarek ne će poduzeti ništa za ledjima Poljaka. To znači, da se vraća k eri cara Franja Josipa.

* Izdajništva na frontama. Prije nekoliko dana čitalo se po novinama odulji izvještaj iz stana ratne štampe, u kojem se radi događaja na Piavi krivilo izdajništvo prebjeglih vojnika u prvom redu Čeha i Jugoslavena. Među prebjeglima imenovalo se strjelca Papokara i poručnika Stinyja, koji su obavijestili talijansko vojno vodstvo o nacrtima armeeoberkommande.

Sada donosi i „Kölnische Zeitung“ prikaz zadnje ofenzive na temelju vjerodostojnih navoda s bojnog polja, u kojem se pripisuje neuspjeh zadnje navale izdajništvu prebjeglica. U tom se prikazu veli: „Naše je vojno vodstvo dovoljno oprezno, da stvori svoje odluke, uvijek izlazeći iz realnih prilika. Pošto je nama točno poznato, nemamo ni najmanje razloga, da bi zašutjeli, da je bilo u redovima njemačke vojske prebjeglica, koji su svoje znanje o namjeranim operacijama iskoristili za bestidno izdajništvo domovine i drugova. Oni su obavijestili neprijatelja o njemačkim nacrtima a time su si Francuzi bez sumnje stekli neku prednost. Pogled na zemljovid dokazuje, kako je neprijatelj tamo istočno od Reimsa povukao svoju frontu te porazmjestio svoje sile. Time je stvorio novi položaj. — U tom ratu igraju izdajništva ili umišljena izdajništva veliku ulogu, osobito u Rusiji, gdje je žandarmerijski pukovnik Mjasojedov bio smaknut, jer je navodno izdao njemačkom vojnom vodstvu ruske nacerte. Njemački su zvanični krugovi odlučno poricali istinitost ovih vijesti te izjavili, da je Mjasojedov bio žrtva ruske ratne bolesti, spionitisa, koja zarazuje rado poražene generale. U Rusiji se tvrdilo dapače, da je ruska carica Aleksandra stajala u svezi s njemačkim vojnim vodstvom itd. — To su dakle najmoderniji ratni pojavi.“

* „Slovenski Narod“ zabranjen takodjer u Crnoj Gori! „Slovenski Narod“ javlja, da je „Slovenski Narod“ bio zabranjen takodjer u Crnoj Gori. Naravski tajno! Nemaju moralnog junaštva, e bi ovu zabranu takodjer javno proglasili, već si pomažu na način, da list naš krađu i pale! Naravski: u ime zakona! — Bez tumača.

* Njemački plijen u 4. ratnoj godini. Wolffov ured javlja: Uspjehi njemačke vojske dolaze do izražaja u slijedećim brojkama: Neprijatelju je bilo oteško i zaposjednuto po njemačkim četama: Na istoku 198.256 kvad. kilometara, u Italiji 14.423 kvad. kilometara, na zapadnoj fronti 5323 kvad. kilometara, na uručunavši napušteno područje. Ukupno dakle: 218.002 kvad. kilometra. Osim toga pomagale su naše čete, da se pročistilo od neprijatelja: U Finskoj 372.602, u Ukrajini 452.033 i na Krimu 25.725 kvad.

kilometara. Plijena je bilo dopremljeno: 7000 topova, 24.000 strojnih pušaka, 751.972 pušaka, 2.867.500 metaka topovske municije, 102.250.900 pušanih zrna, 2000 lijetala, 200 pripeta balona, 1750 poljskih kuhinja, 300 tankova, 3000 lokomotiva, 21.000 željezničkih vozova i 65.000 vozila. Broj zarobljenika, dopremljenih u 4. ratnoj godini, iznosi 838.500. Time je cijelokupni broj zarobljenika dostigao cijelokupni broj od 3,5 milijuna napada.

* **Zračni napadaji na njemačke gradove.** Reuterov ured javlja od 31. Izvještaj zračne službe javlja: 29. srpnja napali na željezničke stanice Offenburga i Rastadta kao što i na Stuttgart i Solingen. 30. srpnja nabacili smo željezničku stanicu Offenbacha uspjesno bombama. Uništili smo tri neprijateljska aparata. Jedno se englesko lijetalo nije povratilo.

* **Njemačko-radikalna laž?** Pod tim naslovom piše „Slovenski Narod“ da su njemački krugovi obrazlagali presenetan prokret u taktici njemačke radikalne stranke time, što je barun Husarek tik pred glasovanjem obećao, da će ispuniti čitav niz njemačkih zahtjeva u Českoj. Sada javljaju novine, da je grof Silva Tarouca javio Česima po nalogu ministra-predsjednika, da vijest ne odgovara istini.

* **Likvidacija njemačkih banka u Braziliji.** Polag vijesti „Agencija Amerca“ započelo se u Braziliji likvidacijom njemačkih banka.

* **Car Wilhelm svom narodu.** Dopisni ured javlja iz Berlina od 31. srpnja: Prigodom pričetka 5. ratne godine izdao je car Wilhelm proglose na narod, vojsku i mornaricu, u kojima s udivljenjem govori o dosadašnjem držanju naroda, armije i mornarice. Sveta je dužnost, da se učini sve, e se nevinna krv ne bi proljevala uzalud. Još ne će neprijatelj mir; radi toga valja boriti se dalje dok će naši neprijatelji biti spremni, da priznaju naše pravo na život. Proglas na vojsku i na mornaricu završuje: Mi moramo i čemo se dalje boriti, dok će volja neprijatelja za pobjedu biti skršena. Mi čemo zato pridonijeti svaku žrtvu te zato napregnuti sve naše snage. U tom su si duhu vojska i domovina nerazlučljivo ujedinjene. Njihova jednodušna složnost, njihova neslomiva volja donijet će pobjedu u boru za pravo i slobodu Njemačke.

* **Kitajsko-japanska vojnička intervencija.** „Echo de Chine“ saopćuje zvanički tekst o kitajsko-japanskoj intervenciji: 1. Radi proširenja neprijateljskoga upliva na istočnu Rusiju, čim bi mogao biti ugrožen mir, Kitaj i Japan obvezuju se, da će efektivno stupiti u rat i da će u zajednici nadzirati djela neprijatelja. 2. Preduzimajući zajedničke vojničke pripreme, obje države moraju međusobno održati ravnotežu i poštivati svoje interese. 3. Prilikom zajedničkog odašiljanja vojske, obe zemlje će dati nalog četama i vlastima, koje se nalaze u vojničkoj zoni, da se međusobno pomažu. Kitajske će vlasti sa svoje strane pružiti svaku moguću pomoć, a japanske čete poslati će suverenost Kitaja i nastojati će, da se snadju u lokalnim prilikama. 4. One japanske čete koje se nalaze u Kitaju, poslije rata će se iseliti. 5. Ako se čete upotrebe izvan kitajskog teritorija, akcija obiju zemalja bit će zajednička. 6. Prema proširenju svoje vojničke zone, svaka će zemlja preuzeti dio, koji odgovara njenoj snazi. Odnosni pregovori vodit će se u pravovaljano vrijeme. 7. Za vrijeme trajanja operacija poduzimlju obje zemlje dužnost, koje se tiču vojničkih operacija i vojničke posade.

* **Nova bugarska vlada.** Novi bugarski ministar-predsjednik Malinov izjavio je u „Kambanji“ od 8. srpnja da između Turske i Bugarske ne postoje nikakve protimbe u pogledu konačnoga razgraničenja. Što se tiče Grčke, izjavio je Malinov, da se Bugarska onamo od 2. srpnja 1917. nalazi u ratu ne samo sa venizelističkim četama, nego i sa onima stare Grčke. Čitava grčka vojska nalazi se u borju protiv Bugarske. Odgovornost za taj boj pada na Grčku. Ja držim, svršio je Malinov, da ni u Njemačkoj drugačije ne misle. Što se tiče sudjelovanja carigradske konferencije, koja je bila zaključena od prijašnje bugarske vlade, to čemo na toj konferenciji sudjelovati i zajedno poradići sa svojim saveznicima.

Iz bivšeg ruskog carstva.

Ko vno, 31. (D. u.) O događajima u Baku javljaju „Baltisch-litauische Mitteilungen“, da je grad skoro potpuno odsječen te samo teško podržava otvoreni prometni put preko Kaspijskog mora u Astrahan. U gradu imađu nadmoć sovjetove čete. Obrt jošte miruje posvema.

Ko vno, 30. (D. u.) Broj oboljelih na koleri u Petrogradu, još neprestano raste. Dne 20. srpnja bi zabilježeno 170, dan iza toga 209 slučajeva.

Berlin, 31. (D. u.) Prema „Lokalanzeigeru“ stiglo je jučer u Berlin rusko izaslanstvo za rusko-finske mirovne pregovore.

Moskva, 30. (D. u.) Prema listovima bi obustavljeno primanje poštinih pošiljaka za Sibiriju — radi ratnog položaja.

Javljaju iz Kijeva od 28. srpnja: Ovamo su stigle sa čeho-slovačkog bojišta ove vijesti: Operacije boljševika teku vrlo sporo i mlitavo. Vijesti o pobjedama nad Čeho-Slovacima u moskovskim novinama ne odgovaraju istini. Česi nisu dosada prepustili boljševicima ni jednu važniju točku. Boljševici su se kod Sistrana i Samare samo toliko približili čeho-slovačkim četama, koliko su to Čeho-Slovaci dopustili. Činjenica, da su Česi ispraznili pojedine točke na zapadu od Volge, imade se jednino na to svesti, da su Česi htjeli svoju frontu skratiti i tako štediti ljudski materijal. Na uralskom odsječku ide čeho-slovačka fronta 60 do 70 vrsta sjeverno od Zlatoust, te prekorauče ogranak željezničke pruge Jekaterinoslav-Čeljabinsk, baš od prilike u sredini između ove dvije točke, te se proteže dalje u smjeru na Sadvinsk. U okolini Sadvinska su bili zadnjih dana žestoki bojevi, ali kod ovih bojeva nije došlo do definitivnog rezultata ni na jednoj strani. Boljševici su bili dođuše jači i imali su više topništva, ali njihove operacije bile su vrlo mlitave i neodlučne. Iza uralske linije je izradjena neobično jaka pozicija na rijeci Mias. Svi pređu preko ove rijeke u smjeru na Jekaterinoslav i Sadvinsk su utvrđeni od Čeha. U Vladivostoku je došlo koncem lipnja i početkom srpnja do žestokih bojeva na rijecama. Na strani boljševika su se borili i austro-ugarski zarobljenici. Grad je mnogo trpio, te su prouzročene velike materijalne štete. Prema zadnjim vijestima nalaz se Vladivostok u rukama Čeho-Slovaka.

„Tribuna“ piše o iskrcavanju antantnih četa na murmanskoj obali. Ako se zbilja obistinil vijest o iskrcavanju savezničkih četa na murmanskoj obali, onda bi to bila činjenica od najveće važnosti. Mi opet držimo, da bi ovakvo poduzeće imalo samo neznatne uspjeh, kad bi se ograničilo jednino na poduzete murranske obale. Tek onda, kad bi savezničke vlasti istodobno mogle prodirati uzduž sibirske željeznice od istoka, mogli bi se nadati, da će se onda na ruski narod vršiti utjecaj, koji bi mu dao pobudu, da ustane protiv svojih sadašnjih tlačitelja. Ovakva poduzeća savezničkih sila mogla bi naići i na potporu sa strane Ukrajine, ali konačni uspjeh čitave stvari bio bi samo onda okrunjen uspjehom, ako bi i Japan sudjelovao. Trebalo bi, da se odstrane sve zapreke, koje su dosada stajale na putu tome, da Japan započne snažno poduzete prema Rusiji.

„Izvjestija“ donose izvješće o sastanku socijalnih revolucionaraca lijevice, koji su se podijelili u dvije stranke. Kao glavni zahtjev tražilo se potporu sovjetske vlade i osudjivanje anarhističkih atentata. Skupina, koja je stavila ove zahtjeve, vodjena je od Kalagajeva. Oporbenici je govornicima na kongresu bila uzeta riječ. Radi toga su izjavili, da istupaju iz stranke te su sastavili poseban odbor. Kalagajev bio je riješen od optužbe sudjelovanja kod umorstva grofa Mirbacha.

Polag vijesti, što su stigle iz Petrograda, može se smatrati sigurnim, da je carević bio umoren.

„Times“ javljaju iz Stockholma: Kako proizlazi iz dosadašnjih izvještaja postoje sada dvije sibirske republike, jedna istočno-sibirska, sa sjelom u Vladivostoku, a druga centralna sibirska sa sjelom u Omsku. Konačno priprema Engleska treću, sjevernorusku republiku sa sjelom u Arhangelsku. Sve tri republike stoje nasuprot Rusiji na revolucijonarnim, socijalnim i državno-pravnim načelima.

„Reuter“ javlja iz Čarbjina od 25. srpnja: Naružani parobrodi, koje izasla general Horvat, istjeraše boljševike s ušća Amura i Sungarija. Kod toga bi zaplijenjena 4 parobroda sa velikim zalihama. Kal-minkaski kozaci, koji kooperišu sa Čeho-Slovacima, marširaju na Čitu.

Iz slavenskog svijeta.

„Uzri našeg općenitog kulturnog nazatka za ostali narodima u državi ne leži u prešipkoj narodnoj svijesti, već u prirodjenom ropskom osjećanju našega naroda, i u tome, da si nije svijestan svoje narodno-gospodarske vrijednosti. Svijest narodno-gospodarske vrijednosti bila je među jugoslavenskim plemenima do nedavna upravo premalo ukorjenjena, nije došla do uvažanja u općenitosti. Ropstvo u pravom smislu riječi to je najkarakterističniji i najžalosniji žig naše narodne individualnosti, ono je bila teška zaprljeka svakom životnom razmahu našega naroda.“

„Demokracija“, Str. 110.

„U nama, to jest u našem shvaćanju, u našem djštvu i našim međusobnim odnosajima leži naše sužanjstvo.“

Ferdo Kozak: „Nešto misli iz prošloga vremena.“

Iz Slovenije. „Slovenec“ javlja pod naslovom „Dr. Korošec zabranjen“, da je redarstveno ravnateljstvo zabranilo raširavanje razglednica sa slikom dr. Korošca i s napisom: „Dvignite glave, ker se približuje vaše određenje.“ — U Ljubljani će izać dođućeg tjedna deklaracijske razglednice, 8 vrsta, prema

raznim narodnim motivima sa slikom dr. Kreka i dr. Korošca. Razglednice će biti osobito prigodne za razne narodne svečanosti. Dio dobitka određen je u razne narodne svrhe, osobito pak za škole u narodno-ugroženim krajevima. „Slovenski Narod“ javlja o sabiranju prinosa za slovensku školu u Mariboru. Na u krvi i progonima preporodjen narod svestranski je tako dozreo, te si je svijestan potrebe narodnog školstva u tolikoj mjeri, kao nikada prije. Pri svakoj prilici, pri svakom sastanku, bio uzrok veselje ili žalost, sjećaju se prisutni slovenske škole u Mariboru te sakupljaju za nju i sakupe lijepe svote. No ne samo narod doma, nego i vojnici sjećaju se naše bijedne djece. List navadja na to plemeniti čin vojnika Volčika, koji je sabrao i poslao sa fronte 230 K. Vojnik javlja, kako vojnici na bojištu, sjedeći oko ognja, sjećaju se prijašnjih vremena; sjećaju se ljute borbe, u kojima su se iskazali junacima u obrani domovine, dok su im s druge strane odnarodjivali i ponijemčivali kod kuće djecu. Zato su sabrali onu svotu i šalju je kao kamen za zgradu slovenske škole u Mariboru. Ugledajte se i vi, naši, u slovensku braću!

Jugoslavenski socijaliste za jugoslavensku državu. U nedjelju, dne 28. pr. mj. imala je slovenska socijalno-demokratska stranka svoju strankinu skupštinu u Meštinom domu u Ljubljani. Prisutnih je bilo oko 200 slovenskih socijalističkih pouzdanika. Hrvatske socijalne demokrate zastupao je drug Delić i Bukšeg iz Zagreba. Bosanski socijaliste pozdraviše skupštinu brzojavno. Govorili su drugovi Kristan, Delić, Petijan, Kopač, Cobal i Regent. Bijaše prihvaćen cio niz rezolucija, među kojima također jedna, u kojoj se veli, da jugoslavensko radništvo zahtijeva sjedinjenje troimenoga jugoslavenskoga naroda u vlastitu demokratsku državu te će u svrhu postignuća toga cilja uložiti sve svoje sile.

Jugoslaveni u Americi dru. Trumbiću. „Slovenski Narod“ donosi iz Zeneve: Predsjednik Jugoslavenskog odbora dr. Trumbić primio je brzojave, s kojima se odobravaju zaključci rimskoga kongresa, i to sa strane jugoslavenskoga narodnoga vijeća u Washingtonu, hrvatskoga narodnog udruženja u Pittsburgu i hrvatske lige na Tihom oceanu. Nadalje je primio brzojave u istom smislu sa strane sipske narodne obrane u Americi i srislu narodne lige u Pittsburgu, te sa strane 13.000 Slovenaca katoličke unije, koruskih Slovenaca u Clevelandu i slovenskoga narodnog udruženja u Sjedinjenim državama.

Česi odavaju poštu svome vođji. U nedjelju, dne 28. srpnja obdržavala se u Telcu u Moravskoj velika svečanost u počast predsjedniku Češkoga svaza, zast. Stanjeku, koji je slavio nedavno svoju pedesetogodišnjicu. Svih 85 općina njegovoga kotara izabralo ga je tom zgodom za počasnoga člana. Svečanost se razvila u pravu manifestaciju slavenske uzajamnosti i bratstva češkoga, poljskoga i jugoslavenskoga naroda. Na svečanost su već dan prije stigli dr. Korošec, kao izaslanik Jugoslavena i grof Skarbek, izaslanik Poljaka. Dne 28. bio je sav kolar Telc sakupljen na glavnom trgu toga staroslavnoga grada. Narinula se sila svijeta, na mnogo stotina vozova. Svečanostni je prostor resilo više tisuća djevojaka u šarenim narodnim nošnjama, a na prostoru je bilo sakupljeno nepregledno mnoštvo ljudi, koje je brojilo preko 20.000. Stanjeka je pozdravilo županija, a iza pozdrava izručil su mu počasnu diplomu. Govorili su također zastupnici: Klofač, Stejskal, Vacek, Mehura, posljednji u imenu Slovaka, te zastupnici: dr. Korošec i grof Skarbek u ime Jugoslavena i Poljaka. Po podne priredili su predsjedniku Stanjeku u počast gozbu, na kojoj je bilo izrečeno više oduševljenih govora za Jugoslavena i Poljake. Zanimivo je pri tom, kako je došla do izražaja jedinstvena misao češkoga naroda: Agrarca Stanjeka pozdravile su obe dvije socijalističke stranke te mu izrazile svoju zahvalnost. Pri tom su se isticale osobito Stanjekove zasluge za „Češko srce“, koje bratski spaja radnika i seljaka.

Raspis natječaja: Tko želi postati „das staatsgerha kende Volk“ u Bosni? Mi svi znamo, da su oznake vjeran, rodoljubiv danas kočajne, koje se dijele onomu, koji je uslužan vladi i koji se proda njezinim namjerama. Dokazati smo također, da vlada, kad dijeli ovakve dekoracije, ne proizlazi iz stanovišta državnih koristi već interesa nadajućih naroda i kasta. Onaj, koji prodaje svoj narod jeftinije, postaje vjeran, odan, rodoljubiv itd. U nekom dopisu „Hrvatske Riječi“ iz Bosne predlaže nam se trgovina, koju su etabrirali mađarski vladini emisari, da se čim jeftinije dočepaju zemlje. — „Na dnevnom redu bosanskog političkog života“ piše odnosni dopisnik „stoji pitanje, kakav će biti budući državopravni položaj ovih zemalja. Veliki interes pokazuju ugarski odlučujući faktori za ovo pitanje. U mjesecu siječnju bio je markgrof Pačavanić u Sarajevu i u Mostaru, gdje je došao u dočicaj samo sa službenim ličnostima i predstavnicima raznih vjera. Sa vodećim političkim ličnostima nije bio u kontaktu. Nedavno je prošao Bosnom biskup kačkovič Varadi, koji je sa Hrvatima katolicima tražio veza i nastojao ih zadobiti za ideju pripojenja Ugarskoj.“ Tko će biti jeftiniji: ili Stadler, ili srpski mitropolit

lica, ili mostarski biskup. Ist piše da je: Danas se Sudi imaju doći na čelo. Oče svaka pomoć pružit će bečava — da vlada čisti. eli, da će u Hrvatskoj i lički pravac, jer su u F. jučka, da Hrvati i Srbi. a to sa naciona' drug stan. ati u Bosni, a krotčije u. dajnici, progonjeni, vje. anas 'ojalni, patrijoti, ve to mogu postići bez. a se izjave za to, da se. akav je danas položaj. Austrija je prepustila. dnog komada. Da' maci. reba samo da se iskaže. bosni. Za to se igra oko. bečava. Mađarski emi. progoni Srba pod Pošio. on nije imao oslonu u. počeli i vodil: Hrvati u. svih tih zamannih ob. ostali na svom negativ. na prošlost u početku. eada trpe i stradaju. e pitanje bosansko ve. e se baciti na razne lo. među Srbima ni jedn. kotarskih predstojnika. jave skupština u pri. Mađarski emisari pri. Srbi, što se još nedavno. s njima suze saučeača. su, veke mađarski ele. omenat. Nijesu oni kr. njihovu moću prisajedi. do 1812. kad su to Sr. da su Srbi u XVIII. vij. judi za bečke kabinet. samo uz uvjet, da se. Dok su na jednu ruku. katolički narod srpsko. strani sa vjernim kato. A pošto ni vjerni ni ne. jabuku — eto ti šer. mogu još najjeftinije k. Natječaj je raspisan. govinu Mađarska po. žave, neprijatelj njezin. uvjete?! Serif Arnaut. Ajde na patrijotičku e.

Češko-poljski savez. Na manifestacijama sjednici Češkoga svazoslavene predsjednik J. rošec, koji je u svom goslavenskoga narod.

Za tim ciljem ići će bez ustupanja. U no. ljaka i Jugosla. srce. Za konsolidaciju Stančk mnogo zasl. oca. Grof je Skar. može govoriti u ime. no govoriti može u. naroda, koji vide u. nima budućnost Polj. sudijavati prema izjav. jer će doskora sjedin. jati s Jugoslavenima. danas ovdje, i ostali. druživši savez izme. zdravljali da savez s. staje čvršći i dublji. po više minuta tra. vili, da hoće u vjern. slavenima živjeti i ut.

Slavenski garska. Iz Sofije s. gaćuje razgovor s. Sulginom, koji je re. srodnost, nego i po. prinijeti da se izme. doskora prijateljski. odnošaji između U. blike, ne može još. glede odnošaja k R. Besarabiju. Oba će. dnevni red. Na koncu. Krima od prvoredno. se tekar kasnije pos.

Dom

Novi odgovorni danom preuzima od. lista“ gospodin Ivar. Slivom veoma dobro. ljim se vremenima. interese. te ih znao. Na novom će svom.

Kreka i d...
prigodne...
odredjen je...
ple u narodne...
javlja o sa...
Mariboru. Na...
svestranski...
ne narodnog...
je. Pri svako...
veselje ili za...
u Mariboru...
svote. No ne...
dečaju se na...
čin vojnika...
fronte 230 K...
sjedeći oko...
dečaju se lije...
u obrani do...
odivljali i po...
rali onu svotu...
e škole u Ma...
nsku braću!

za jugo...
28. pr. mj...
stranka svoju...
u Ljubljani...
socijalističkih...
rate zastupao...
sanske socija...
svorili su dru...
bal i Regent...
lju kojima ta...
lavensko radn...
jugoslavens...
rjavu te će u...
svoje sile.

dru. Trum...
tevene: Pred...
nbić primio je...
ući rimskoga...
ga narodnoga...
rodnog udru...
hom oceanu...
nslu sa strane...
rpske narodne...
Slovenaca ka...
velandu i slo...
njenim drža...

ue vođji. U...
u Telču u Mo...
slavio nedavno...
na njegovoga...
časnoga člana...
ciju slavenske...
koga i jugo...
već dan prije...
slavena i grof...
je sav kolar...
staroslavnoga...
go stotina vo...
i suća djevo...
n prostoru je...
ljudi, koje je...
ravilo više z...
asnu diplomu...
Štejskal, Vacek...
te zastupnici...
oslavena i Po...
lniku Stanjku...
eno više odu...
jake. Zanimivo...
ija jedinstvena...
jeka pozdravila...
u izrazile svoju...
bito Stanjekove...
spaja radnika i

oživi opet zanimanje na naše radničko pitanje, koje je u našem gradu gotovo životno pitanje našega naroda.

S aprovizacije. U petak, 2. kolovoza, dobit će se u svim 7 prodavaonama aprovizacione komisije slijedeću robu uz prikaz iskaznice za kolovoz: Na odsječak I. 2 kg brašna K 3'20; II. 3 četvrt kg šećera K 1'50; III. 1 četvrt kg masla K 12'50; IV. 1 četvrt prosa K —70; V. 15 dkg pekmeza K —90; VI. pol kg nadomjestka za kafu K 4'50; VII. 1 komad sapuna od 15 dkg. težine K 1, pol kg sakomskog nadomjestka K 1'80; 15 dkg sode K —10; pol kg soli K —16. Ukupno po iskaznici K 26'36; po kg soli K —16. Ukupno po iskaznici K 16'36. — Pošto se za manje imućne po iskaznici K 16'36. — Pošto se ustanovilo, da se zlorabljuju nekoji odsječki iskaz-nost, upozoruje aprovizaciona komisija javnost, da roba što se kupuje izvjesnog dana i u izvjesnoj prodavaoni mora biti preuzeta takodjer istog dana i u istoj prodavaoni. Za preuzimanje robe na drugi dan nemaju ovi odsječki nikakve vrijednosti. Pro-davaoci dobili su odnosne stroge upute te se ne dopuštati nikakve iznimke. Konsumentu upozoravaju se u vlastitom interesu, neka se kod preuzimanja robe osvjedoče o težini robe, pošto se kasnije ne može uvažiti nikakve reklamacije. — Manje imućni mogu dobiti živežne namirnice u dućanu broj 7 na trgu Čopljiz. — Uz prikaz i probušenje iskaznice za kolovoz može se dobiti 5 kilograma slatkog ugljena po 88 helera kilogram. Pučanstvo se upo-zorava, neka se pravodobno opskrbi ugljenom, jer će za zimskih mjeseca vladati po svojoj prilici nestai-lica goriva.

Dopisi iz Istre.

Pazin, 28. srpnja u 10 sati u noći posjetila je našeg vrlom rodoljuba J. Primuša velika nesreća. Uz druge jade i nevolje, koje mu ih je rat naneo, izgorjela mu kuća, dok je on sa obitelji bio za-poslen u polju. Kod požara nema ljudskih žrtava, poslen u polju. Kod požara nema ljudskih žrtava, ali buduće se je vatra kasno opazila, uništila mu je veli dio pokućtva. Pozivlju se stoga svi rodoljubi milosrdnog srca, da mu pomognu svojim obolom. Koji daju, nek znađu, da su dali vrijednom slnu svoga naroda. Doprinosi nek se šalju na uredništvo „Hrv. Lista“ Pula. — Darovateljima i rodoljubima od Boga plata.

Oprtalj 29. VII. 1918. Mjestance Oprtalj glasovito je zbog divljaštva, prostačkih demonstra-cija protiv hrvatskom narodu, mjesnom svećenstvu, učiteljima i djeci hrvatskih pučkih škola. Takova se divljaštva, bezobraznosti, izrabljivanja siromašnog kmeta svaki dan vidljaju u Oprtalju, kakova se čim-taju u pripovijestima „Krvava košulja“. Divljaštva i demonstracije u crkvi, pred crkvom za službe božje; zatvorena bi crkva, ukradeni crkveni ključevi razlu-pani prozori na crkvi i na kućama mjesnog sve-ćenstva. Neobuzdana i privilegovana taljančad ka-menjem i toljagama navallše više puta po noći na svećeničke kuće kunući pri tome i izgovarajući naj-sramotnije riječetine. Više puta život mjesnog sve-ćenstva nalazio se u smrtnoj opasnosti. Od 2. XII. 1917. do današnjeg dana ne prodje ma ni jedan sami dan e da se ne vide gadne demonstracije, da se ne čuju najogavniji izrazi i najgroznije kletve. Ma gdje smo za Boga? Zar među Hotentotima? Gdje je općinska policija, zašto ne uređuje? A c. k. kot. poglavarstvo? Mjesno oružništvo poslalo je štave snope žestokih raporta. Tu je bezbroj tužba gosp. župnika, kapelana, hrvatskih učitelja. Pak? Ništa. Potlačeni i očajni narod poslao je tri-četiri odaslantva, poslao je protest protiv nečuvenim škandalima potpisan sa preko 80 posto čitavog pučanstva. Pak? Opet ništa. Obratio se tužni na-rod preko svog odbora i na c. k. namjesništvo pa i opet ništa. Najbolje opet čini gosp. Lasciac muči ko zaliven, ako mu stigne koja tužba s njom u koš, ako dodje koja osoba, da mu opiše nesnosne opr-taljske prilike naprosto je ne primi i tako paše pa-ljuju, gadne demonstracije traju, divljački zulom kra-đuju, gadne demonstracije traju, divljački zulom kra-đuju, a siromašni narod očajava. Komu, da se sada obratimo? Komu, ako ne svojim zastupnicima, da putem interpelacije upozore kompetentne faktore, na neriješene tužbe i proteste što zaprašene leže na c. k. kot. poglavarstvu u Poreču, tužbe i jadi-koške napisane suzama pomješanim sa krvlju. Go-spodo spasite nas jer ginemo od zuluma pod no-som odgovornih faktora. (Slijedi opis aprovizaci-e u Oprtalju.) — Gaženi ali još ne saspa pogaženi u Oprtaljci.

Motovunski općinski odbor raspušten. Iz motovunske okolice nam pišu: Namjesništvo je konačno raspustilo općinsko zastupstvo u Moto-vunu. U savezu s time povjerilo je upravu općinskih poslova, u sporazumku s istarskom zemaljskom upravnom komisijom, upravnom odboru s odvjet-nikom dr. Umbertoom Fornasarom kao predsjednikom.

Istarske maturantice i učiteljice u Zagrebu. „Hr-vatska Država“ javlja: U subotu na večer došlo je u Zagreb oko 40 maturantica i učiteljica, pod vod-stvom profesora iz raznih krajeva Istre. Ovdje su ih dočekale i kao gošće primile zagrebačke kolegice akademičarke, koje se kupe oko „Domagoja“, a pod vodstvom prof. Božene Kralj. Istarske će gošće ostati u Zagrebu 1 ili 2 dana, dok razgledaju sve njegove znamenitosti i okolinu, a zatim će poći u Bosnu i Slavoniju.

Kulturne sličice iz Opatije. U doba kad naš narod izumire i doma i na fronti, kad moraju naša djeca odlaziti ispod očinskog krova i tražiti utočišta u braće Hrvata, zbivaju se u našoj zemlji, pred našim očima događaji, pred kojima smo mi nemoćni. „Primorske Novine“ donose o tom ovaj članak, koji u cijelosti prenosimo: „U broju od prošlog utorka javiste, da je u nedjelju 21. t. mj. prispjelo u Opatiju na ljetovanje oko 1000 mađžarske djece. U ponedjeljak i utork nadošlo ih je još par hiljada te će se skorih dana broj te ma-đžarske djece, što će doći ovamo na našu obalu istočne Istre, upotpuniti do 7000. Cijeli vojnički aparat iz Opatije i Lovrana bio je zaposlen sa pripremanja za smještenje i prehranu te djece. Kad se radilo o tom, da mjesne oblasti u Opatiji i Lovranu pristanu na dolazak te djece, tada se je priredjivačkog odbora u ime Njegovog Veli-od priredjivačkog odbora da će istodobno sa tom mađžar-čanstva obećivalo, da će istodobno sa tom mađžar-čanstvom djecom doći i hrane za potpunu opskrbu cijeloga pučanstva u kotaru Volosko-Opatija. Među-tim djeca su došla i za njih obilno hrane, dapače tako obilno, da se nekoliko vagona i pokvarilo ali za pučanstvo kotara nije došlo ni zrna, tako, da ovdje narod gladije a mora mirno gledati kako djeca, mađžarska djeca dobivaju obilno bijeloga kruha, dok sam nema ni paiente. Pri dolasku djece iz Opatije, dne 21. t. mj. bijaše mobilizovano cijelo oružništvo kotara. Motrimo ponašanje djece, što su ovdje došla iz najkulturnijih centara „mađžarskoga orszaga“ pa se snobivamo. Naše dijete iz najzabit-nijeg sela ne bi se tako ponašalo. U nedjelju, odmah nakon dolaska, navali čea te djece na naše ladjice privezane u opatijskoj „Dražici“, htijuci se u istinu samovoljno otisnuti na more. Djeca vla-snika tih ladjica, opatijski Hrvatlići stadoše na obranu svojih ladj. Mađžarska djeca dovikivahu našim: „šta branite, te ladje su naše, to je mađžar-sko more“. (Zapljenjeno.) Nu naši dečki (zapljenjeno, vestima protjeraše nametnike i obraniše tako svoje ladje. U ponedjeljak poslije podne jedna četa te mađžarske djece prolazeći mimo kupališta „Crni-kovica“ navali na isto kamenjem ugrožavajući tako život kupališnih gostova. Trebalo je „energičnog nastupa, da djeca odustanu od te „zabave“. Sva ta mađžarska djeca šecu ulicama svjetskog kupališta Opatija u kupališni gaćicama. Mislite da ih tko u tome „iz razloga javne čudorednosti“ smeta? Nitko ni mukajet! U hotelu „Liburnija“ u Voloskom smješteno je nekoliko te djece. Domaća djeca se često zaustavljaju pred vratima tog hotela i gledaju kako mađžarska djeca jedu posve bijeli kruh, ka-kvoga naša djeca već od god. 1914. ne vidješe, mnogi zamoli koru hljeba, što učine na to mađžar-ska djeca? Nakvase po nekoliko komada kruha vodom, pa tako nakvašeni kruh bacaju u našu djecu, da se kruh rastrese na tisuću komadića. Ili zamahnu rukom, kao da će baciti djeci kruh, a onda na našu djecu pljuju. Premda ta mađžarska djeca stoje pod zaštitom bajuneta, ipak će to nji-hovo izazovno ponašanje prevršiti mjeru ustrijli-vosti našega domačega pučanstva, koje je i onako uslijed žalosnih prehranbenih prilika postavljeno na tešku kušnju. Zar neće pozvani faktori poduzeti ništa, da ne bude ovakve sahlazni i izazova“.

„Slatem“. U „Malim Novinama“ čitamo slije-deće: Nitko na svijetu ne će htjeti ustvrditi, da na pr. Mađžari nekatošici nisu Mađžari. Po postupku s nama i s Bosnom moglo bi se to tvrditi, jer je ugarska kruna sveta, a židovi mađžarski ili kalvini ne poznaju one svetosti, koju nosi prvi nosilac svete krune ugarske. Nitko ne će reći i ustvrditi, da Bavarci nisu Nijemci, jer su katolici; ne će se poradi katolištva njihova stvarati bavariska narod-nost. Isto je to i drugdje. Samo se s nama Hrvati i Srbima tako postupa već odavna, a u Ru-siji sad za riješavanja sukoba u ovom ratu. Kod Slavena ima da vodi prvu riječ vjera, dok ona inače u politici u čitavom božjem svijetu nema ni-kakve riječi. Po vjeri, gdje je čovjek, a osobito neuk, najosjetljiviji, od nas ima da se stvara i na-rodnost i vodi politika. To je ona podloga, koja nas je dovodila do ovoga stanja, da smo mi ovdje Hrvati i da ovdje nema Srba, oni ondje Dalmatinci, pa Bošnjaci (dakako katolici, pravoslavni i muslim-mani — samo je šteta, da se nisu sjetili i Španjula, Istrani itd. itd. i da onda oni, koji upoće ne znaju ni slova našega jezika kažu pred velikom diploma-cijom: to nije jedan narod. Za njih jezik, običaji i osjećanje ne vrijedi — glavno im je kod nas — vjera. Da bude stvar još ljepša, pozivaju se i na pismo. Kao da latinica ili cirilica odlučuje o poli-tici i o narodnosti i kao da kod Nijemaca nema razlike u pismu.

Češko-poljsko-jugoslavenski tro-savez. Na manifestaciji u Telču u počast pred-sjedniku Češkoga svaza Staněk zastupao je Jugo-slavene predsjednik Jugoslavenskoga kluba dr. Ko-rošec, koji je u svome govoru opisao razvitak ju-goslavenskoga naroda,

Za tim ciljem ići će Jugoslaveni bez kompromisa i bez ustupanja. U novi trosavez, Čeha, Pol-jaka i Jugoslavena donosimo svoju ruku i srce. Za konsolidaciju Jugoslavena imade predsjednik Staněk mnogo zasluga i Jugoslaveni ga ljube kao oca. Grof je Škarbek (Poljak) izjavio, da ne može govoriti u imenu oficijalne poljske javnosti, no govori u imenu onih milijuna poljskoga naroda, koji vide u savezu s Česima i Jugoslave-nima budućnost Poljske. Poljaci se ne smiju pro-sudjivati prema izjavama prijašnjih političkih vođja, jer će doskora sjedinjen vascijeli poljski narod sta-jati s Jugoslavenima i Česima, kao što smo mi danas ovdje. I ostali su govornici naglašivali neraz-druživli savez između Jugoslavena i Čeha, i po-zdravljali da savez s Poljacima dan za danom po-staje čvršći i dublji. Češki su govornici uz burno, po više minuta trajajuće oobhravanje naroda izja-vili, da hoće u vjernom oružanom bratstvu s Jugo-slavenima živjeti i umrijeti.

Slavenski susjedi Ukrajina i Bu-garska. Iz Sofije se službeno javlja: „Jutro“ sa-govaruje razgovor s novim ukrajinskim poslanikom, Sulginom, koji je rekao, da ne će samo plemenska srodnost, nego i posvema zajednički interesi do-prinijeti da se između Bugarske i Ukrajine stvore doskora prijateljski odnošaji. Kako će se udesiti odnošaji između Ukrajine i ruske sovjetove repu-blike, ne može još poslanik da kaže, a još manje glede odnošaja s Rumunjskoj, koja je anektirala Besarabiju. Oba će pitanja tekar kasnije doći na dnevni red. Na koncu je takodjer pitanja republike Krima od prvorednog značenja. No to pitanje mora se tekar kasnije posvema riješiti.

Domaće vijesti.

Novi odgovorni urednik našeg lista. Današnjim danom preuzima odgovorno uredništvo „Hrvatskog lista“ gospodin Ivan Markon, među našim radni-štvom veoma dobro poznati i cijenjeni drug. U bo-ljim se vremenima on živo zauzimao za radničke interese te ih znao odvažno i odlučno zastupati. Na novom će svom mjestu imati sada prilike, da

Sjetite se naše požrtvovne „Družbe sv. Cirila i Metoda“.

Slovenski humor. „Slovenski Narod“ donosi: Uz cestu k crkvi na Rožniku stoji natpis: „Verbodener Weg“ — („Prepovedana pot“). Ovih je dana netko povjesio pod tu tablicu papirnatu s natpisom: „Vidi se povsodi, da Nemeč prvi po prepovedanih potih hodi“. — (Vidi se posvuda da Nijemac prvi po zabranjenim putevima hoda.) — Isti list donosi: „Jučerašnji je broj našeg lista bio opet zaplijenjen. Na bijelome mjestu napisala je dobra duša — na tablici pred redakcijom, gdje je list javno priljepljen: „Dobićemo bijeloga kruha“.

Prosvjeta.

„Hrvatska Njiva“. Primili smo 29. broj revijalnoga tjednika „Hrvatska Njiva“ s ovim sadržajem: Dr. Dane Trbojević: Život i škola. — Juraj Demetrović: Agrarna reforma u Hrvatskoj. — Davorin Trstenjak: Nietzsche-Worte. — Ambro Novak: Iz povijesti umjetne popivijevke. — U smotri piše Spectator pod naslovom: Naša narodna tragika o banovim otkrićima u saboru, J. D. o austrijskoj krizi, dr. D. P. o Kosorovim pripovijestima Mime itd. — Listak: Rikard Katalinić-Jeretov: Iz moje bilježnice. — Godišnja preplata na „Hrvatsku Njivu“ iznosi K 36, pojedini broj 1 krunu. Naružbe šalju se na upravu lista u Zagrebu Nikolićeva ul. 8.

U podružnici Jos. Krmpotića, ulica Franje Ferdinanda 3, mogu se dobiti sljedeće knjige:

„Matice hrvatske“: Petar Preradović: Izabrane pjesme. — Laza K. Lazarević: Izabrane pripovjesti. — I. S. Turgenjev: Novi rod. — Ferdo Šišić: Hrvatska povijest I.—III. Pregled povijesti hrvatskog naroda. — Ema Božičević: Carobni svijet (za mladež). Narodne pripovjestke (za mladež). — Ivana Brlić-Mazuranić: Priča iz davnina, Kraljević Marko (za mladež). — Josip Eugen Tomić: Manja djela. — Dinko Šimunović: Gjerdan. — Ivan Lepušić: Pustolovka. — H. S. Brdovački (pseud.): Prometna politika. — Dr. Nikola Andrić: Pod apsolutizmom.

„Moderna knjižnica“: Stepnjak: Podzemna Rusija. — D'Annunzio: Ivan Episkop i druge novele. — M. Arcybašev: Revolucionari. — Merežkovski: Florentinske novele. Ukrasi bogovi. — Knut Hamsun: Glad. — F. M. Dostojevski: Braća Karamazovi (I. i II. — III. i IV.). Idiot (I. i II.). — Jensen: Ratne sjene. — Tavnstjerne: Tajna Finakog zaljeva. — N. Notari: Tri lopova. — A. France: Bogovi željaju. — Maupassant: Umrlanja duše. — Gorkij: Život suvljena čovjeka. — Rolland: Gorući grm. — B. Stanković: Nečista krv. — Strindberg: Sin služavko. — Kveder: Hanka. — G. Janson: Laži. — Marković: Karlo Drački.

„Zabavna biblioteka“: Hamsun: Viktorija. — Geyerstam: Sto žene mogu. — Deledda: Nostalgija. — Balzac: Zena od trideset godina. — Bruun: Sretni dani van Zantenovi. — Seras: Slava životu! — Kuprin: Himne ljubavi. — Nagrodskaja: Dionisijev gnjev. — Bourget: Dvije sestre. — H. Rider Haggard: Ona. — Zuccoli: Farul. — Lotice: Ženo drugoga carstva. — Lygovo: Pollice verso. — Maciejowski: Ljepota djevojka. — Subin: Azbejln. — Fogazzaro: Daniele Cortis. — Glyn: Teodora. — Herczeg: Carstvo sanja. — Lagerlöf: Jerusalem. I.—II. — Bilcher-Clausen: Senja. — Montgomery: Nesvaden. — Bruun: Ponoćno sunce. — Tiltner: Ujak Benjamin. — Sezima: Pasiflora. — Bourget: Lazarina. — Kipling: Indijka džungla. — Bang: Tina. — France: Crveni krlin. — Bordeaux: Otvorl odli. — Bilcher-Clausen: Inga. — Maupassant: Jaka kao smrt. — Hermann Sudermann: Litavske pripovijesti.

„Humoristična knjižnica“: St. Sremac: Pop Č. I pop Špira. — N. V. Gogolj: Mrtva duša. Tri pripovjeste. — M. Arcybašev: Sanjin. Narodne šale i pripovjeste. — Jonathan Swift: Gulliver kod divova. Naši noviji humoristi. — S. V. Brdovčanek: Tomáš. — Guy de Maupassant: Saština. — Branislav Mašić: Alekse Miševića. Ratne šale. — Branislav G. Nušić: Nove šaljive priče. Općinsko dijete. — A. Konstantinov: B. Ganja. — M. B. Janković: Prva ljubav. — Ivo Vojnović: Dubrovačka Trilogija. — Emerson: Napoleon III. čovjek djela.

Pismene se naružbe imaju upraviti na „Upravu Hrvatskog Lista“. Pošiljke se odpremaju samo s pouzecom. Na bojne pošte uz unaprijed priposlano novac.

Mali oglasnik

KINO CRVENOG KRIŽA
Ulica Sergija broj 34.

Današnji raspored
Biser na tamnoj pozadini
Igrokaz iz života pustolovina u 4 čina.

Početak:
3:15, 4:35, 5:55 i 7:15.

Ulazne cijene za ovaj film:
I. mjesto K1:20; II. mjesto 60h

Ući se može kod svake slike.

Ravnateljstvo si pridržava pravo promijeniti raspored.

U trgovini pokuštva, Fil. Barbalice
u Sišanskoj ulici,
prodaje se novo prispjelo pokuštvo.

Pečatni vosak
doblja se kod tvrdke
Papirnica J. KRMPOTIĆ - Pula

Oglasujte
u „Hrvatskom Listu“

Razredna lutrija.

Srećke 3. razreda 10. državne razredne lutrije mogu se dignuti do uključivo 10. augusta kod tvrdke Jos. Krmpotić, i to od 3—12 sati opodne u filijalci, ulica Fran Ferdinanda 3 te od 3—6 sati večer u centralni trg Custoza 1. Tko nedigne srećku do 10. augusta, izgubiti će pravo na daljnju igru.

Sjetite se Crvenog križa!

ZIVNOSTENSKA BANKA

PODRUŽNICA U TRSTU, Via Ponte Rosso 7. Vlastita palača.

Dionička glavnica: K 120.000.000.—

Pričuve: K 41.500.000.—

Obavlja sve bankovne, burzovne i mjenjačne poslove najkulantnije.

Brzojavil: Živnostenska - Trst.

CENTRALA U PRAGU UTEMELJENA 1868.

Telefoni br.: 2157, 1078, 1089.

PODRUŽNICE: Beč, Brno, Budjevlava, Friedek-Mistek, Karlabad, Král, Hradeo, Iglava, Klatovy, Kolln, Krakow, Lwów, Melnik, Mor.-Ostrava, Olemuo, Pardubice, Plsek, Pizovj, Prostějov, Reichenberg i Tábor.

Jedno važno razdoblje naše kulturne povijesti.

(Nastavak i konac.)

Uočimo li jezgru čitave priče, pričinja nam se ova epizoda kao glavni motiv naše historije. Iste značajne crte karakterišu naš narod, jednako mišao-vost, nemarnost i jednak tudjinački duh vladali su u višim krugovima, isti je cinizam izblijao iz postupka državne i crkvene vlasti s našim narodom. Čitava je naša historija simbolizirana s onom grubom povredom pravnog osjećaja i lakoumnim ismjehavanjem starca-sromaha, koji vjeruje da je nasilnim obrijanjem brade postao hrvatskim biskupom. Kako su puta i kasnije nagradi: naš narod sličnim biskupijama, jednakovrijednim slobodinama? Već iz ovog se najstarijeg doba zrcali sadašnjost hrvatskog naroda. Našim starim, neiskusnim pradjedovima ne možemo spocitnuti, što su upirali svoje poglede u Rim, što su od pape očekivali oslobodilačku riječ, spasonosnu odluku, kad je naš narod kroz čitavo XIX. stoljeće očekivao izbavljenje od Beča i Pešte.

Tek danas znamo, da se ona spasonosna riječ zove samopomoć, samopouzdanje! Ali tko je tada mogao uputiti narod na nju? Kad su se kasnije nekoi naši ljudi postavili na svoje vlastite noge, kad su bez obzira na lijevo i desno radili za svoju domovinu, za svoj ugled — pomislilo samo na Zrinjskog i Frankopana — uzimanjka je ideje oslobodjenja i osamosviješćenja općenitosti i široke osnove u narodu; a narod, odvojen od svojih vodja, nije mogao da shvaća njihovih ideja, nije se mogao ugrijavati za njih i dignuti se, složan i jak, na njihovu obranu. Huzitstvo je uskočebalo najšire mase, uzbuđilo i pobunilo najjednostavnijeg momka, jer to nije bila tek misao nekoih uskih intelektualnih kru-

gova, već je koreninila u masi, pobudjivala njezin interes, bila u istinu narodnim posjedom. Kao što u zamečku borbe za glagolicu odlikovala se ona misao svojom proširenošću, svojim demokratizmom, svojom prikladnošću za opće narodni razum, nije to bila tek državnička mudrolija jakih individualnosti.

Misao i ideologija glagoljaskog svećenstva nije bila nepristupačna narodu, nije se držala za pučki razum nedostiživih visina. Trebao je tom staležu samo nešto više prilika, da se postepeno naobražuje i diže, e bi ovu misao polaganom svestrano razvio i probudio i kroz nju prosvjetio i osvijestio narod.

Glagolska je književnost sadržavala u kluci mogućnost razvoja i razmaha u najrazličitijim, ne samo za naš hrvatski narod, već i za slavenstvo uopće spasonosnim smjerovima. Glagolska bi knjiga bila spasila hrvatsku narodnu crkvu, koja je većim dijelom očuvala srpski narod od propasti; bila bi pravodobno probudila svijest o odnošajima jednog slavenskog naroda spram drugoga; bila bi koristila narodnom jedinstvu Hrvata i Srba, a bila bi bez sumnje izazvala interes kod onih Slavena, koji se bezumno opirahu germanizaciji i latinizaciji kod Čeha, Poljaka i kod Slovenaca. A bili smo na najboljem putu, da postignemo taj cilj. U 13. i 14. vijeku, iza kako je papa Inocencije IV. prvi put poslije Ivana VIII. odobrio glagolsku službu sv. mise i svih obreda crkvenih na slavenskom jugu, stado kako priča Jagić — ugled hrvatskog glagoljastva svraćati na sebe pažnju čak izvan granica svoje hrvatske domovine. Prosvijećeni duhovi, kao češki kralj Karlo IV., smatrahu tu značajnu pojavu u katoličkoj crkvi s obilježjem slavenskog vrijednog ne samo priznanja već i nasjedovanja. Njegovim nastojanjem prista papa Klement VI. u dekretu na praškog biskupa Arnesta, da mogu da matinski glagoljaši dobiti jedno prista-

nište i u Ceskoj te ondje obavljati crkvenu službu božju istim staroslavenskim jezikom sa glagolskim pismom (g. 1346.)... Marjivi Čes: naučite pisati glagolskim slovima... Tako se rodila čudna pojava, da se pisa'o glagolskim slovima na češkom jeziku. I primjer Karla IV. je poticao i Poljake, da prigle glagolicu... Jedna je iskra preskočila iz juga na sjever a pobudila u srcima slutnju o nekoj vezi slavenskih plemena; mogla nam je poroditi sveslavenstvo, mogla nam je preporučiti Poljsku u onom duhu, kako su sanjali naši politički bezazleni stari pjesnici — pomislimo samo na Gundulića. Ovaj smjel: san bio bi našao kroz glagolsku knjigu preobražen, osviješćen narod, a ideje naših sanjaka bile bi se ostvarile, jer bi se bile susrele sa preporodjenim narodom, koji je čekao, da mu se dade politička direktiva. Ujediniše bi se bile dvije velike struje narodnog razvoja, evolucija širokih masa naroda, postignuta postojanim i polaganim radom i evolucija naše prosvjete, koja je pošla u školu na zapad, tamo ojačala, da se vrati opet k narodu; jer je svrha svake prosvjete samo oblikovanje narodne duše, umjetničko objavljivanje njezinih originalnih svojstava. I jedan i drugi je razvoj bio si'om događaja prekinut usred puta...

Nijesu dakle naše misli tek od jučer. Proučavajući našu historiju, otkrit ćemo pojave, kako je narod već odavna s'utio svoju misao, svoje poslanstvo. Doznat ćemo, da je naš narod odavno već osjećao da nije osamjen, već da je član moguće jedne jedinice. A baš prva naša književnost, glagolska književnost, predložuje nama začudan fenomen preuranjenog nacionalnog života u XI. vijeku. Potpunim dakle pravom možemo govoriti o važnom razdoblju naše kulturne povijesti, a pravu sliku njegove vrijednosti stvorit će nam sve više nova istraživanja.

Velednjaški

VA listu: U preplati...
avu god. K 40.—,
igodište K 24.—,
esečno K 12.—, mje-
K 4.—, u malopro-
6 fil. pojedini broj
SI primaju se u
i lista trg Custoza 1

dina IV.

RATNI I

Aust.
Beč, 1. (D. u.) S
e: Topnički bo
učer na čitavoj f
napala je jaka
h aeroplana naša
tači bacili na ne
nanese ikoju šte
še albanske boj
ice, prisilile su
dne protunavale,
no od Berata nap
uče za njom na
e čete, čija se dj
u im vrućina i k
e, sljede uzmiču
ralnog stožera.

Berlin, 1. (D. u.)
službeno javlj
ina prijestolonas
na i Bailleula ra
ički boj. Preko o
st oživjela je na
e u svezi s izve
ina njemačkog
a-Fere-en-Tarde
podne opetovan
i smo neprijate
ne točke natrag
vi. Sjeveroistočn
iza žestoke top
šte; koje smo r
šte suzbijen. U
elberga i u Argo
Albrehta: Pješt
by. Kod toga sr
rijatelj je jučer na
strjeljanjem sa z
ili englesku sku
bojnih aeroplan
rügge, našim lo
ija, a da nije m
e skupine ljeta
ili smo dalje jo
ndorff.

Ratni izvjestitel
dju Aisne i Mar
amerikanske mas
jih divizija, koj
u zadaću, mogu
ci su se borili u
a, dijelomično
Od pukovnij
je većina već č
je takodjer takv
u Francuskoj
te bačene u fra
e, kao što i bra
; ali ove nijesu
enim Americanc
njemačkih imer
i među vodja
čkog portijeta
ikanaca ne smij
na fronti, podc
vu brojčanu pr
nanjem francusk
omnošću u boj
u se u rijetkim
ke sviju ostali
pred uzvisin
samo sa ruski
ofenzive. Kao
ni su u obrani.
ce.

* Veleizdajnički
javljaju, kako
om armijskog
Wertheim, jed
zločina veleizdaj
dne 20. siječnja
pred štrajkajućim
dr. Wertheim u
da se usprotiv
dstvo od vlade
aci dakle neka s
ustankom do